

εκπροσωπούμενοι στην παρούσα δίκη από τους Jean-Louis και Gisèle Portolano, δικηγόρους Aix-en-Provence (Γαλλία), με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Nathan Roy, 18, rue des Glacis,

προσφεύγοντες-ενάγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Giuliano Marengo, κύριο νομικό σύμβουλο, Guy Charrier και Loïc Guérin, δημοσίους υπαλλήλους κράτους μέλους αποσπασμένους στην Επιτροπή, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής-εναγομένης,

υποστηριζομένης από την

Groupe Volkswagen France SA, εταιρία με έδρα το Villers-Cotterets (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον Joseph Vogel, δικηγόρο Παρισιών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Arendt και Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

παρεμβαίνουσα,

που έχουν ως αντικείμενο, αφενός, την ακύρωση αποφάσεων περί απορρίψεως καταγγελιών με τις οποίες προβάλλονταν παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (υποθέσεις T-185/96, T-189/96 και T-190/96) και, αφετέρου, την επιδίκαση αποζημιώσεως για τη ζημία που φέρεται ότι προκλήθηκε από τις αποφάσεις αυτές (υποθέσεις T-189/96 και T-190/96),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τη V. Tiili, Πρόεδρο, και τους A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 13ης Οκτωβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Οι προσφεύγοντες-ενάγοντες (στο εξής: προσφεύγοντες) είναι πρώην εμπορικοί αντιπρόσωποι (στο εξής: αντιπρόσωποι) της εταιρίας VAG France, που μετονομάστηκε Groupe Volkswagen France SA (στο εξής: Volkswagen), η οποία είναι θυγατρική του Γερμανού κατασκευαστή Volkswagen και αποκλειστικός εισαγωγέας στη Γαλλία αυτοκινήτων Volkswagen και Audi.
- 2 Μετά την εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου λύση της συμβάσεώς τους εμπορικής αντιπροσωπείας μεταξύ του 1986 και του 1991, οι προσφεύγοντες υπέβαλαν, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), καταγγελίες στην Επιτροπή κατά των αρνήσεων προμηθεύσεως που, κατόπιν της αποβολής τους από το δίκτυο, τους αντιτάχθηκαν βάσει της συμβάσεως προσχωρήσεως σχετικά με τη διανομή αυτοκινήτων της κατασκευάστριας εταιρίας Volkswagen (στο εξής: σύμβαση προσχωρήσεως).

- 3 Οι καταγγελλαντες ζήτησαν από την Επιτροπή να διαπιστώσει ότι η σύμβαση προσχωρήσεως είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ και δεν επιτρέπει στον αντιπροσωπευόμενο, απλώς και μόνο για τον λόγο ότι οι καταγγελλαντες δεν ανήκουν πλέον στο δίκτυό του, να αρνείται την πώληση προς αυτούς ή να απαγορεύει στους εγκεκριμένους διανομείς του τη μεταπώληση προς τους καταγγελλαντες, καινούργιων αυτοκινήτων Audi και Volkswagen και/ή ανταλλακτικών.
- 4 Κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής, η Volkswagen έλαβε θέση επί των καταγγελιών και απάντησε στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών που η Επιτροπή της απηύθυνε βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 της 6ης Φεβρουαρίου 1962. Η Επιτροπή προέβη επίσης σε έρευνα επί 260 εμπορικών αντιπροσώπων απευθύνοντάς τους λεπτομερές ερωτηματολόγιο, σχετικά με το οποίο έλαβε περί τις 200 αξιοποιήσιμες απαντήσεις.
- 5 Η έρευνα οδήγησε στην κίνηση διαδικασίας διαπιστώσεως παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και στην κοινοποίηση στη Volkswagen ανακοινώσεως αιτιάσεων με την οποία προβαλλόταν ο περιοριστικός του ανταγωνισμού χαρακτήρας δεκαεπτά όρων της συμβάσεως προσχωρήσεως που ίσχυε την 1η Ιανουαρίου 1990 ή της συγκεκριμένης εφαρμογής τους.
- 6 Κατά την Επιτροπή, οι περιορισμοί αυτοί του ανταγωνισμού είχαν ως αποτέλεσμα να τεθεί ολόκληρη η σύμβαση προσχωρήσεως εκτός του πλαισίου της εξαιρέσεως κατά κατηγορία που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 123/85 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρετήσεως των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων (ΕΕ L 15, σ. 16, στο εξής: παλαιός κανονισμός).
- 7 Η Επιτροπή προσέθεσε ότι, ελλείψει κοινοποιήσεως, η σύμβαση προσχωρήσεως δεν μπορούσε να τύχει ατομικής εξαιρέσεως βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Ούτως ή άλλως, δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής.

- 8 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πληροφόρησε τη Volkswagen ότι εξετάζει το ενδεχόμενο να διαπιστώσει εις βάρος της παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, να την υποχρεώσει επ' απειλή χρηματικών ποινών να θέσει τέρμα στις παραβάσεις αυτές και να της επιβάλει πρόστιμο βάσει των άρθρων 15 και 16 του κανονισμού 17 της 6ης Φεβρουαρίου 1962.
- 9 Αφού έλαβε τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων, η Επιτροπή διοργάνωσε στις 8 Νοεμβρίου 1994 ακρόαση, κατά την οποία εκπροσωπήθηκαν ο αντιπροσωπευόμενος και οι καταγγελλαντες.
- 10 Τελικά, η Επιτροπή αποφάσισε να μη δώσει άλλη συνέχεια στις καταγγελίες. Με ανακοινώσεις της 24ης Ιουνίου 1996, το κοινοτικό όργανο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να μη συνεχίσει άλλο την εξέταση των υποθέσεων και κάλεσε τους καταγγελλαντες να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- 11 Η Επιτροπή θεώρησε ότι με τις παρατηρήσεις αυτές δεν προβλήθηκαν στοιχεία ή επιχειρήματα ικανά να μεταβάλουν τη νέα άποψή της. Συνεπώς, με αποφάσεις της 23ης Σεπτεμβρίου 1996 (στο εξής: απορριπτικές αποφάσεις), η Επιτροπή απέρριψε οριστικώς τις καταγγελίες.
- 12 Προς τούτο, η Επιτροπή, αφενός, εκτίμησε ότι κατά την εξέταση αποδείχθηκε ότι ορισμένες αιτιάσεις αφορούν συμβατικούς όρους ή συμβατικές πρακτικές που δεν συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 13 Αφετέρου, η Επιτροπή απέρριψε τις λοιπές αιτιάσεις που διατυπώθηκαν αρχικώς, επικαλούμενη έλλειψη επαρκούς κοινοτικού συμφέροντος για τη συνέχιση της διαδικασίας. Η Επιτροπή παρατήρησε ότι η συγκέντρωση των αποδείξεων για την ύπαρξη παραβάσεων που έγιναν στο παρελθόν θα απαιτούσε την ενεργοποίηση μέσων δυσανάλογων με την αποστολή και το προσωπικό της, λαμβαν-

νομένου υπόψη ιδίως του καταμερισμού καθηκόντων μεταξύ της κοινοτικής αρχής και των εθνικών δικαστηρίων. Εξάλλου, η Επιτροπή εκτίμησε ότι σε νομοθετικό επίπεδο, μετά την έκδοση του κανονισμού (ΕΚ) 1475/95 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1995, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής, πώλησεως και εξυπηρετήσεως μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων (ΕΕ L 145, σ. 25, στο εξής: νέος κανονισμός), δεσμεύεται να επεμβαίνει μόνο για το μέλλον.

Διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου

- 14 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγοντες, με δικόγραφα που κατέθεσαν στις 22 και 26 Νοεμβρίου 1996, άσκησαν τις παρούσες προσφυγές-αγωγές.
- 15 Η Volkswagen, στην οποία επετράπη, με διατάξεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής στις τρεις υποθέσεις, κατέθεσε υπόμνημα παρεμβάσεως στις 18 Δεκεμβρίου 1997.
- 16 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Ωστόσο, με έγγραφο της 1ης Ιουλίου 1990, ζήτησε από τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις.
- 17 Με διάταξη της 3ης Σεπτεμβρίου 1998, οι τρεις υποθέσεις ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.
- 18 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 13ης Οκτωβρίου 1998.

Αιτήματα των διαδίκων

Υπόθεση T-185/96

¹⁹ Η προσφεύγουσα ζητεί:

- 1) να ακυρωθεί η απορριπτική απόφαση·
- 2) να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

²⁰ Η Επιτροπή ζητεί:

- 1) να απορριφθεί η προσφυγή ως αβάσιμη·
- 2) να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

²¹ Η παρεμβαίνουσα ζητεί:

- 1) να απορριφθεί η προσφυγή ως απαράδεκτη·

- 2) να απορριφθεί η προσφυγή ως αβάσιμη·
- 3) να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων που προκλήθηκαν από την παρέμβαση.

Υποθέσεις T-189/96 και T-190/96

22 Οι προσφεύγοντες ζητούν:

- 1) να ακυρωθούν οι απορριπτικές αποφάσεις·
- 2) να κρατήσει το Πρωτοδικείο τη διαφορά και να κρίνει ότι η σύμβαση προσχωρήσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης και ότι δεν πληροί ούτε τις προϋποθέσεις εξαιρέσεως κατά κατηγορία βάσει του παλαιού κανονισμού ούτε τις προϋποθέσεις ατομικής εξαιρέσεως υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης·
- 3) να αναγνωρίσει το Πρωτοδικείο την εξωσυμβατική ευθύνη της Επιτροπής και να κρίνει ότι για τη ζημία που υπέστησαν η Επιτροπή πρέπει να καταβάλει αποζημίωση ποσού 540 000 ECU, ίση με το 10 % του προβλεψίμου κύκλου εργασιών του οποίου η πραγματοποίηση εμποδίστηκε από την αδράνεια της Επιτροπής·
- 4) να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα ύψους 100 000 γαλλικών φράγκων.

23 Η Επιτροπή ζητεί:

- 1) να απορριφθούν τα ακυρωτικά αιτήματα ως αβάσιμα·
- 2) να απορριφθούν το δεύτερο και το τρίτο αίτημα ως απαράδεκτα·
- 3) να καταδικαστούν οι προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

24 Η παρεμβαίνουσα ζητεί:

- 1) να απορριφθούν τα ακυρωτικά αιτήματα ως απαράδεκτα·
- 2) να απορριφθούν τα ακυρωτικά αιτήματα ως αβάσιμα·
- 3) επικουρικώς, να απορριφθεί το δεύτερο αίτημα·
- 4) να καταδικαστούν οι προσφεύγοντες στο σύνολο των δικαστικών εξόδων που προκλήθηκαν από την παρέμβαση.

Επί των ακυρωτικών αιτημάτων (υποθέσεις T-185/96, T-189/96 και T-190/96)

Επί του παραδεκτού των ακυρωτικών αιτημάτων

- 25 Κατά πάγια νομολογία, ο παρεμβαίνων δεν νομιμοποιείται να προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής ή αγωγής όταν η ένσταση αυτή, όπως εν προκειμένω, δεν προβλήθηκε με τα υπομνήματα του καθού ή εναγομένου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Νοεμβρίου 1997, T-290/94, Kaysersberg κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2137, σκέψη 76).
- 26 Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η παρεμβαίνουσα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί του παραδεκτού του δευτέρου αιτήματος των προσφυγών-αγωγών στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96

- 27 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το δεύτερο αίτημα των προσφυγών-αγωγών στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96, εφόσον με αυτό ζητείται να κρατήσει το Πρωτοδικείο τη διαφορά και να αποφανθεί επί των καταγγελιών, υπερβαίνει τα όρια του ελέγχου νομιμότητας των απορριπτικών αποφάσεων που ο κοινοτικός δικαστής καλείται να ασκήσει δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης.
- 28 Επομένως, το δεύτερο αίτημα των προσφυγών-αγωγών στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96 πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Επί της ουσίας

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης, καθόσον η Επιτροπή κακώς χαρακτήρισε ως μη περιοριστικούς του ανταγωνισμού ορισμένους όρους της συμβάσεως προσχωρήσεως.

- 29 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν ουσιαστικώς στις απορριπτικές αποφάσεις ότι, με τον χαρακτηρισμό τεσσάρων όρων της συμβάσεως προσχωρήσεως ως μη περιοριστικών του ανταγωνισμού, παραγνώρισαν, αφενός, την αρχή της στενής ερμηνείας της εξαιρέσεως κατά κατηγορία, αρχή την οποία υπενθυμίζει η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του παλαιού κανονισμού, και, αφετέρου, την αύξηση της οικονομικής εξαρτήσεως των διανομέων, αύξηση την οποία συνεπάγονται οι επίμαχες ρήτρες και της οποίας ο περιορισμός αποτελεί, παρά ταύτα, ουσιαστική προϋπόθεση της εξαιρέσεως κατά κατηγορία.
- 30 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι ο παλαιός κανονισμός δεν περιέχει δεσμευτικές διατάξεις που θίγουν ευθέως το κύρος των ρητρών μιας συμβάσεως ή υποχρεώνουν τα μέρη να προσαρμόσουν το περιεχόμενό της σ' αυτόν, ούτε έχει ως αποτέλεσμα την ακυρότητα μιας συμβάσεως όταν δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του κανονισμού αυτού (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 18ης Δεκεμβρίου 1986, 10/86, VAG France, Συλλογή 1986, σ. 4071, σκέψη 16, και της 30ής Απριλίου 1998, C-230/96, Cabour, Συλλογή 1998, σ. I-2055, σκέψη 47).
- 31 Στην περίπτωση αυτή, η σχετική σύμβαση δεν εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης παρά μόνον αν έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού στο εσωτερικό της κοινής αγοράς και είναι ικανή να επηρεάσει αισθητώς το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (προαναφερθείσα απόφαση Cabour, σκέψη 48).

- 32 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο, για να κρίνει αν ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι βάσιμος, οφείλει μόνο να εξακριβώσει αν η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν κατέληξε τελικά στο συμπέρασμα ότι οι υπό εξέταση όροι δεν αποτελούν περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

— Έλεγχος, εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου, των μεταπωλήσεων προϊόντων της συμβάσεως στους τελικούς καταναλωτές από μεσάζοντες

- 33 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι έπαυσε να θεωρεί ως περιοριστική του ανταγωνισμού τη ρήτρα της συμβάσεως προσχωρήσεως με την οποία καθοριζόταν ο τρόπος ελέγχου, εκ μέρους του αντιπροσωπευομένου, των παραγγελιών που υποβάλλονταν στους αντιπροσώπους από μεσάζοντες για λογαριασμό τελικών καταναλωτών.

- 34 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η Επιτροπή κατέληξε στη διαπίστωση, που δεν αντέκρουσαν οι προσφεύγοντες, ότι, από τη στιγμή που γίνονταν δεκτές από τους αντιπροσώπους, οι σχετικές παραγγελίες δεν μπορούσαν να ακυρωθούν και, επομένως, δεν είχαν αναστρέψιμο χαρακτήρα.

- 35 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν έκρινε ότι, αυτός καθαυτός, ο πιο πάνω τρόπος ελέγχου της στεγανότητας του δικτύου αποκλειστικής διανομής δεν αποτελεί περιορισμό του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

— Απ' ευθείας πωλήσεις του αντιπροσωπευομένου σε ορισμένους τελικούς καταναλωτές

- 36 Οι προσφεύγοντες επικρίνουν την Επιτροπή για το ότι χαρακτήρισε τελικά ως άσχετες με τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού τις απ' ευθείας πωλήσεις σε ορισμένους τελικούς καταναλωτές που η σύμβαση προσχωρήσεως προέβλεπε

ότι μπορούν να γίνουν από τον αντιπροσωπευόμενο με τιμές κατώτερες εκείνων που επιτρέπονταν στους αντιπροσώπους του, και για το ότι, έτσι, παραγνώρισε το γεγονός ότι οι πωλήσεις αυτές, με τον όγκο τους και τον τρόπο πραγματοποίησής τους, μπορούσαν να κλονίσουν την οικονομική ισορροπία των εμπορικών αντιπροσωπειών.

- 37 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν αφορά την ίδια τη νομιμότητα της υπό εξέταση ρήτηρας, αλλά μόνον το ενδεχόμενο κλονισμού της οικονομικής ισορροπίας της συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας κατόπιν μιας αναπόδεικτης καταχρηστικής εφαρμογής της ρήτηρας αυτής από τον αντιπροσωπευόμενο.

— Αμοιβή του διανομέα

- 38 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι τελικά δέχθηκε ότι η δυνατότητα που είχε ο αντιπροσωπευόμενος να προβαίνει σε μειώσεις κατά τον υπολογισμό της αμοιβής των διανομέων του δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού. Όμως, ο αντιπροσωπευόμενος επέβαλε μια πρώτη μείωση του περιθωρίου κέρδους των αντιπροσώπων χωρίς κανένα αντάλλαγμα και στη συνέχεια το ανέστειλε προσωρινώς με αιτιολογία κυρίως τις «άναρχες μειώσεις τιμών εντός του δικτύου». Ως εκ τούτου, οι αντιπρόσωποι περιήλθαν σε αδυναμία, κατά τη διάρκεια μέρους της χρήσεως του 1993, να εκμεταλλευθούν ολόκληρο το περιθώριο κέρδους τους.
- 39 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι ο σχετικός όρος της συμβάσεως προσχωρήσεως καθόριζε συννόμως την αμοιβή των διανομέων αναλόγως των οικονομικών συνθηκών της αγοράς.
- 40 Επί πλέον, οι δύο επεμβάσεις που προσάπτονται στον αντιπροσωπευόμενο εμπίπτουν, όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, στις σχέσεις κατασκευαστή και διανομέων. Τέλος, δεν αποδείχθηκε ο χαρακτήρας των επεμβάσεων αυτών ως άμεσης αναμίξεως του αντιπροσωπευομένου στον καθορισμό των τιμών μεταπωλήσεως προς τους τελικούς αγοραστές από τους αντιπροσώπους, καθόσον δεν προέκρινε ότι με τα «τιμολόγια» που ο αντιπροσωπευόμενος συμβούλευσε τους αντιπροσώπους να εφαρμόσουν επιβλήθηκαν όντως τιμές μεταπωλήσεως.

— Σύμβαση κοινού τρεχούμενου τραπεζικού λογαριασμού

- 41 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή κακώς αρνήθηκε ότι ο τρόπος λειτουργίας της συμβάσεως τρεχούμενου λογαριασμού είχε αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, παρ' όλον ότι η σύμβαση αυτή επέτρεπε στον αντιπροσωπευόμενο να περιορίζει τα διαθέσιμα του αντιπροσώπου και την ελευθερία εφοδιασμού του, λόγω της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αυτή δυνατότητας του αντιπροσωπευόμενου να καθυστερεί την πίστωση του λογαριασμού αυτού με ποσά που ανήκαν στον διανομέα.
- 42 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι οι επικρίσεις των προσφευγόντων δεν αφορούν αυτή καθαυτή την επίμαχη ρήτρα, αλλά τυχόν καταχρηστική χρησιμοποίησή της, πράγμα που καθόλου δεν προκύπτει από τη δικογραφία.
- 43 Συνεπώς, δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν συνήγαγε ότι αυτοί καθαυτοί οι όροι της συμβάσεως προσχωρήσεως που εξετάστηκαν πιο πάνω δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 44 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης λόγω της αρνήσεως της Επιτροπής να διαπιστώσει τον αντίθετο προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρα άλλων ρητρών της συμβάσεως προσχωρήσεως.

- 45 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες προσάπτουν ουσιαστικώς στην Επιτροπή ότι τελικά δεν συνήγαγε ότι οκτώ άλλοι όροι της συμβάσεως προσχωρήσεως είναι αντίθετοι προς τον ανταγωνισμό, επικαλούμενη εσφαλμένως την έλλειψη επαρκούς κοινοτικού συμφέροντος για τη συνέχιση της έρευνας των καταγγελιών. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν μπορεί να διατείνεται ότι η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τις παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ήταν δυσανάλογη με τα μέσα της, ενώ τα

στοιχεία του φακέλου επέτρεπαν στην Επιτροπή να εμμένει στις αιτιάσεις που ανακοίνωσε αρχικώς στον αντιπροσωπευόμενο. Αντίθετα με ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να αποφανθούν λυσιτελώς επί των επιμάχων περιορισμών του ανταγωνισμού. Τέλος, ούτε η λήξη της ισχύος του παλαιού κανονισμού και η έναρξη της ισχύος του νέου κανονισμού μπορούν να δικαιολογήσουν την προβληθείσα έλλειψη κοινοτικού συμφέροντος.

- 46 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, για να απορρίψει, όπως εν προκειμένω, μια καταγγελία λόγω ελλείψεως κοινοτικού συμφέροντος, η Επιτροπή οφείλει, κατά την άσκηση της εξουσίας της εκτιμήσεως, να σταθμίσει, αφενός, τη σημασία που οι προβαλλόμενες παραβάσεις έχουν για τη λειτουργία της κοινής αγοράς και, αφετέρου, την πιθανότητα να αποδειχθεί η ύπαρξή τους και την έκταση των αναγκαίων προς τούτο μέτρων έρευνας (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-24/90, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2223, σκέψη 86, και της 24ης Ιανουαρίου 1995, T-5/93, Tremblay κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-185, σκέψη 62).
- 47 Συγκεκριμένα, στην Επιτροπή απόκειται να συγκεντρώσει αρκούντως ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι οι προβαλλόμενες παραβάσεις συνιστούν αισθητούς περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Η επιταγή αυτή δεν πληρούται ιδίως όταν είναι δυνατό να δοθεί στα αποδεικτικά στοιχεία λογική εξήγηση που αποκλείει την παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Μαρτίου 1984, 29/83 και 30/83, CRAM και Rhein zinc κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1679, σκέψεις 16 επ.).
- 48 Εξάλλου, όταν, όπως εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για να διαπιστώσει το ασυμβίβαστο συμβατικών ρητρών με το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, αλλά τα εθνικά δικαστήρια είναι και αυτά αρμόδια, δυνάμει του αμέσου αποτελέσματος της διατάξεως αυτής, να προβούν στην πιο πάνω διαπίστωση, ο καταγγέλλων δεν έχει δικαίωμα να λάβει από την Επιτροπή απόφαση υπό την έννοια του άρθρου 189 της Συνθήκης, σχετικά με την ύπαρξη των προβαλλομένων παραβάσεων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Ιουνίου 1995, T-186/94, Guérin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1753, σκέψη 23).

- 49 Συγκεκριμένα, ναι μεν η Επιτροπή μπορεί να κινήσει, κατόπιν αιτήσεως ιδιωτών επιχειρηματιών, διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως των διατάξεων του άρθρου 85 της Συνθήκης, πλην όμως το ιδιωτικό συμφέρον των καταγγελλόντων ταυτίζεται λιγότερο με το κοινοτικό συμφέρον να συνεχιστεί η έρευνα των φερομένων παραβάσεων από τη στιγμή που η Επιτροπή καταλήξει στο ότι πρέπει να απορριφθούν ορισμένες από τις αιτιάσεις που είχαν γίνει αρχικώς δεκτές.
- 50 Η Επιτροπή μπορεί κάλλιστα να υποδείξει στους καταγγέλλοντες να προσφύγουν στα εθνικά δικαστήρια, έργο των οποίων είναι να αποφανθούν επί των συγκεκριμένων όρων εκτελέσεως της συμβάσεως προσχωρήσεως από τα μέρη (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-88/92, *Leclerc κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1996, σ. II-1961, σκέψεις 122 και 123) και να προσδιορίσουν, βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, την έκταση και τις συνέπειες ενδεχόμενης αυτοδίκαιης ακυρότητας ορισμένων συμβατικών όρων, δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 2, της Συνθήκης, ιδίως όσον αφορά όλα τα άλλα στοιχεία της συμφωνίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1983, 319/82, *Société de vente de ciments et bétons*, Συλλογή 1983, σ. 4173, σκέψεις 11 και 12, και προαναφερθείσα απόφαση *Cabour*, σκέψη 51).
- 51 Συνεπώς, τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια να αποφανθούν, κατά το εθνικό δίκαιο, επί της ευθύνης που τα μέρη μιας συμβάσεως ενδέχεται να έχουν λόγω της αρνήσεως πώλησεως που αντιτάσσουν στους ξένους προς το δίκτυο μεταπωλητές βάσει συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας της οποίας ορισμένοι όροι είναι άκυροι.
- 52 Τέλος, ναι μεν η Επιτροπή δεν πρέπει να παραγνωρίζει τα όρια της δικαστικής προστασίας που τα εθνικά δικαστήρια είναι σε θέση να παρέχουν στα δικαιώματα που οι καταγγέλλοντες αρύονται από τις διατάξεις της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση *Automec κατά Επιτροπής*, σκέψη 89), πλην όμως πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο παλαιός και ο νέος κανονισμός μπορούν να βοηθήσουν τα εθνικά δικαστήρια κατά την εκτίμηση του αν είναι νόμιμοι οι συμβατικοί όροι που υποβάλλονται στην κρίση τους.

- 53 Ακριβώς με γνώμονα τις πιο πάνω αρχές πρέπει να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως όταν απέρριψε τις καταγγελίες λόγω ελλείψεως επαρκούς κοινοτικού συμφέροντος για τη συνέχιση της έρευνάς τους (προαναφερθείσα απόφαση Tremblay κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 64).

— Εμπόδια στις σταυροειδείς υπερεθνικές συναλλαγές

- 54 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η σύμβαση προσχωρήσεως περιείχε όρους που είναι φανερό ότι είχαν σκοπό να εμποδίσουν τις υπερεθνικές μεταπωλήσεις προϊόντων της συμβάσεως μεταξύ διανομέων του δικτύου. Ειδικότερα, ο αντιπρόσωπος είχε αναλάβει τη δέσμευση να αγοράζει κάθε μήνα προϊόντα της συμβάσεως και την υποχρέωση να δέχεται παραγγελίες με βάση δελτία εκπτώσεων που χορηγούσε ο αντιπροσωπευόμενος και να του απευθύνει τόσες παραγγελίες ώστε να διατηρεί ελάχιστα αποθέματα. Επί πλέον, από την έρευνα αποδείχθηκε η έλλειψη υπερεθνικών μεταπωλήσεων μεταξύ αντιπροσώπων του δικτύου καθώς και η ύπαρξη σειράς ενδείξεων, όπως απειλητικών εγκυκλίων που ο αντιπροσωπευόμενος απέστειλε στους αντιπροσώπους, από τις οποίες διαφαίνεται η θέλησή του να καταργήσει τις συναλλαγές αυτές.

- 55 Το Πρωτοδικείο εκτιμά, αντιθέτως, ότι η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι ακόμη και το γράμμα των διατάξεων της συμβάσεως προσχωρήσεως, το οποίο απαγόρευε στους αντιπροσώπους τη μεταπώληση των προϊόντων της συμβάσεως μόνο σε ξένους προς το δίκτυο διανομείς, δεν αρκούσε για να στηρίξει τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων και ότι, αυτές καθαυτές, οι συγκεκριμένες υποχρεώσεις των αντιπροσώπων να αγοράζουν από τον αντιπροσωπευόμενο δεν απέκλειαν οπωσδήποτε την αγορά προϊόντων της συμβάσεως από άλλους μεταπωλητές του δικτύου.

- 56 Επί πλέον, δεν προέκυψε ότι είναι προδήλως εσφαλμένο το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι οι ενδείξεις που ελήφθησαν αρχικώς υπόψη εις βάρος του αντιπροσωπευόμενου αποδείχθηκαν, τελικά, ανεπαρκώς ακριβείς και συγκλίνουσες για να στηρίξουν την πεποίθηση ότι υφίσταται παράβαση δυναμένη να αποδειχθεί στο πλαίσιο τυχόν ελέγχου νομιμότητας.

- 57 Ειδικότερα, οι εγκύκλιοι που ελήφθησαν αρχικώς υπόψη κατά της Volkswagen προσάπτουν στους Γάλλους αντιπροσώπους επανεξαγωγές προς μη εγκεκριμένους μεσάζοντες και τους προειδοποιούν για κάθε «εξαγωγή οποιασδήποτε μορφής που παραβιάζει τη σύμβαση (...)». Συνεπώς, από την ανάγνωσή τους δεν προκύπτει ότι οι εγκύκλιοι είχαν σκοπό να απαγορεύσουν τις υπερεθνικές μεταπωλήσεις μεταξύ διανομέων του δικτύου.
- 58 Επί πλέον, όπως η παρεμβαίνουσα παρατήρησε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση χωρίς να αντικρουστεί από τους προσφεύγοντες, η έλλειψη σταυροειδών υπερεθνικών συναλλαγών μπορεί να αποδοθεί στη δυνατότητα της Volkswagen να παρέχει στους αντιπροσώπους της όλα τα μοντέλα με σύντομες προθεσμίες παραδόσεως και μέσω χορηγήσεως πιστώσεων προς προμηθευτές.
- 59 Συνεπώς, δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη όταν εγκατέλειψε την εξέταση των καταγγελιών σχετικά με τον προβαλλόμενο περιορισμό του ανταγωνισμού, παρά την αντικειμενική σημασία που είχε η εξέταση αυτή για να γίνει πραγματικότητα η ενιαία αγορά μεταξύ κρατών μελών (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363).

— Περιορισμός της προσβάσεως των αντιπροσώπων στις προμήθειες ανταλλακτικών εκτός δικτύου

- 60 Οι προσφεύγοντες διατείνονται ότι η σύμβαση προσχωρήσεως περιόριζε την πρόσβαση των αντιπροσώπων στα ανταλλακτικά τρίτων προμηθευτών, καθότι οι αντιπρόσωποι ήταν υποχρεωμένοι να αγοράζουν συγκεκριμένες ποσότητες από τον αντιπροσωπευόμενο και να λαμβάνουν συμβατικές εγγυήσεις τρίτων κατασκευαστών διάρκειας τουλάχιστον ίσης με τη διάρκεια της εγγυήσεως Volkswagen.

- 61 Επί πλέον, λόγω του ποσοστού αποκλειστικού ανεφοδιασμού σε ανταλλακτικά Volkswagen στο πλαίσιο του συστήματος αυτοματοποιημένης διαχείρισεως αποθεμάτων (στο εξής: ΣΑΔΑ) που είχε συστήσει ο αντιπροσωπευόμενος, ο αντιπρόσωπος που υπαγόταν στο σύστημα αυτό έπρεπε οπωσδήποτε να παραγγέλλει στον αντιπροσωπευόμενο μεγάλο ποσοστό ανταλλακτικών, τα οποία όμως ήσαν διαθέσιμα σε τρίτους, και να έχει πλεονασματικό απόθεμα ειδών με χαμηλό ποσοστό ανανεώσεως.
- 62 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από την εξέταση των ρητρών της, η σύμβαση προσχωρήσεως παρείχε ρητώς στους διανομείς του δικτύου, εκτός των περιπτώσεων της επισκευής στο πλαίσιο εγγυήσεως και της αποσύρσεως προϊόντων της συμβάσεως, τη δυνατότητα να προμηθεύονται από τρίτους της επιλογής τους ανταλλακτικά ανάλογης ποιότητας με εκείνη των ανταλλακτικών που διένεμε ο αντιπροσωπευόμενος.
- 63 Από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι το επίπεδο των υποχρεώσεων σχετικά με τα αποθέματα δεν καθορίστηκε βάσει προβλεψίμων εκτιμήσεων και ότι οι διανομείς δεν ήσαν ελεύθεροι να επιλέγουν μεταξύ των προμηδοτήσεων του αντιπροσωπευόμενου και των τυχόν χαμηλοτέρων τιμών που προσέφεραν άλλοι προμηθευτές, η δε συγκέντρωση των αγορών στον αντιπροσωπευόμενο μπορούσε να εξηγηθεί από το αντικειμενικό συμφέρον του αντιπροσώπου (σκέψη 58 ανωτέρω).
- 64 Επί πλέον, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να χαρακτηρίσει ως προδήλως εσφαλμένη τη συλλογιστική της Επιτροπής κατά την οποία η επιδιωκόμενη από τη Volkswagen ομοιομορφία των προδιαγραφών ποιότητας των πάσης φύσεως ανταλλακτικών εξυπηρετούσε το καλώς εννοούμενο συμφέρον του τελικού καταναλωτή να τύχει της ευρύτερης δυνατής εγγυήσεως, τουλάχιστον ίσης με εκείνην του κατασκευαστή.
- 65 Τέλος, ανεξαρτήτως του αριθμού των χρηστών του ΣΑΔΑ εντός του δικτύου, δεν αποδείχθηκε ότι το σύστημα αυτό ήταν υποχρεωτικό για τους αντιπροσώπους ή ότι επέβαλλε αυτόματο ανεφοδιασμό στους διανομείς που είχαν επιλέξει το εν λόγω σύστημα, το οποίο, αντιθέτως, μπορούσε να θεωρηθεί ως συνεπαγόμενο απλούστευση και, επομένως, βελτίωση της αποδοτικότητας των εμπορικών αντιπροσωπειών.

66 Συνεπώς, δεν είναι φανερό ότι η Επιτροπή κακώς αποφάσισε να περατώσει την εξέταση των καταγγελιών σχετικά με τους όρους εφοδιασμού των αντιπροσώπων σε ανταλλακτικά.

— Υποχρέωση μη ανταγωνισμού εκτός της συμφωνημένης περιοχής πωλήσεων

67 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν διαπίστωσε την έλλειψη νομιμότητας της απαγορεύσεως στον αντιπρόσωπο να διανέμει, εκτός της περιοχής του πωλήσεων, καινούργια αυτοκίνητα ανταγωνιστικά των αυτοκινήτων της συμβάσεως, μολονότι αυτή καθαυτή η εν λόγω δυνατότητα δεν μπορούσε να θίξει την εμπορική αποτελεσματικότητα του ενδιαφερομένου στη ζώνη του πωλήσεων.

68 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, όπως ομολόγησε η Επιτροπή, από τη δικογραφία προκύπτει ότι ένας αντιπρόσωπος όντως αποβλήθηκε από το δίκτυο για τον λόγο ότι δέχθηκε να διανέμει αυτοκίνητα άλλης μάρκας εκτός της συμφωνημένης περιοχής του. Ωστόσο, δεν προκύπτει ότι ήσαν συστηματικές οι λύσεις συμβάσεων γι' αυτόν τον λόγο.

69 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα να αποφανθούν λυσιτελώς επί της νομιμότητας του επίμαχου όρου με γνώμονα το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, για να προσδιορίσουν, βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, την έκταση της ενδεχόμενης ακυρότητας και τις συνέπειές της, ιδίως από πλευράς αποζημιώσεως, στις αρνήσεις πωλήσεως που αντιτάχθηκαν βάσει της συμβάσεως προσχωρήσεως στους ξένους προς το δίκτυο διανομείς.

70 Συνεπώς, δεν αποδείχθηκε ότι στο σημείο αυτό η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη δυναμένη να επιφέρει την ακύρωση των απορριπτικών αποφάσεων.

— Επέκταση της συμβάσεως προσχωρήσεως στα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα

- 71 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι τελικά δεν χαρακτήρισε ως αντίθετους προς τον ανταγωνισμό τους όρους της συμβάσεως προσχωρήσεως που περιόριζαν την ελευθερία του αντιπροσώπου να προμηθεύεται ανταλλακτικά από τρίτους στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του ως εμπόρου μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, τα οποία δεν ήσαν πλέον προϊόντα της συμβάσεως, και να απευθύνεται σε άλλους επιχειρηματίες που πρότειναν εγγυήσεις της ίδιας μορφής με εκείνες του αντιπροσωπευόμενου. Επί πλέον, η επίμαχη ρήτρα μπορούσε να έχει ως συνέπεια, σύμφωνα με τον νέο κανονισμό, την απώλεια της εξαιρέσεως.
- 72 Παρά ταύτα, προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορούσε, χωρίς να χρειαστεί να προβεί σε λεπτομερέστερες έρευνες, να θεωρήσει ότι οι όροι προμηθείας ανταλλακτικών για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα δεν περιόριζαν την ελευθερία δράσεως των αντιπροσώπων πέραν των επιταγών που είναι σύμφυτες με τη διατήρηση της εμπορικής φήμης τόσο του κατασκευαστή όσο και ολοκλήρου του δικτύου. Συγκεκριμένα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Volkswagen υποστήριξε, χωρίς να αντικρουστεί από τους προσφεύγοντες, ότι η αύξηση των πωλήσεων καινούργιων αυτοκινήτων απαιτεί όλο και πιο πολύ τον έλεγχο των πωλήσεων μεταχειρισμένων αυτοκινήτων.
- 73 Συνεπώς, δεν προκύπτει ότι, έτσι, η Επιτροπή έκανε προδήλως εσφαλμένη χρήση της εξουσίας της εκτιμήσεως.

— Συμβάσεις προσχωρήσεως για τη χρηματοδότηση των πιστώσεων προς ιδιώτες

- 74 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα στην υπόθεση T-189/95 τονίζει ότι η υποχρέωση, που επιβλήθηκε στους αντιπροσώπους με τις συμβάσεις προσχωρήσεως για τη χρηματοδότηση των πιστώσεων προς ιδιώτες, να προτείνουν στους πελάτες τους τον τρόπο εξοφλήσεως που καθόριζε η θυγατρική του αντιπροσωπευο-

μένου εξαρτούσε από τον όγκο των πιστώσεων στις οποίες ο αντιπρόσωπος προέβαινε προς τους πελάτες του την έκταση ή τους όρους των πιστώσεων που ο αντιπρόσωπος μπορούσε να λάβει για τα προϊόντα της συμβάσεως. Η εξάρτηση αυτή, ευθέως αντίθετη προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συνθήκης, ήταν ικανή να περιορίσει τον ανταγωνισμό εκ μέρους των ανεξαρτήτων πιστωτικών εταιριών και να βλάψει τον καταναλωτή.

75 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι δεν αποδείχθηκε ότι οι αντιπρόσωποι ήταν νομικώς υποχρεωμένοι να υπογράψουν τις επίμαχες συμβάσεις προσχωρήσεως. Επί πλέον, ναι μεν ο αντιπροσωπευόμενος ομολόγησε ότι, κατά το παρελθόν, εξαρτούσε το ύψος των επενδυτικών προμοδοτήσεων από τον αριθμό των πιστώσεων εκ μέρους των αντιπροσώπων που είχαν υπογράψει τις συμβάσεις αυτές, πλην όμως από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι τούτο εξακολουθούσε να συμβαίνει.

76 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν αποδείχθηκε ότι ήταν σαφώς λάθος της Επιτροπής να μη συναγάγει ότι το κοινοτικό συμφέρον δεν επέβαλλε άλλο την έρευνα των καταγγελιών στο σημείο αυτό.

— Πρόσβαση του αντιπροσωπευομένου στα έγγραφα του αντιπροσώπου και διαχείριση στοιχείων πληροφορικής

77 Η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-185/96 θεωρεί ότι, αντίθετα με την ανάλυση που περιέχεται στις απορριπτικές αποφάσεις, αντέκρουσε τους ισχυρισμούς του αντιπροσωπευομένου ότι το σύστημά του διαχειρίσεως στοιχείων πληροφορικής δεν ήταν υποχρεωτικό, ότι η περιέλευση πληροφοριών των αντιπροσώπων στον αντιπροσωπευόμενο ήταν αδύνατο να γίνει εν αγνοία τους και ότι οι καρτέλες των πελατών τους δεν περιλαμβάνονταν στους φακέλους που διαβιβάζονταν στον αντιπροσωπευόμενο.

78 Από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι η χρησιμοποίηση του συστήματος αποτελούσε συμβατική υποχρέωση. Εξάλλου, ελλείψει αποδείξεως ως προς το ότι ο αντιπροσωπευόμενος εφάρμοσε καταχρηστικά το σύστημα, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να χαρακτηρίσει ως προδήλως εσφαλμένο το συμπέρασμα της Επιτρο-

πής ότι η έρευνα των καταγγελιών δεν της παρέσχε τη δυνατότητα να διαχωρίσει τον εξορθολογισμό της διαχειρίσεως των εμπορικών αντιπροσωπειών, τον οποίο επιδίωκε αντικειμενικώς το επίμαχο σύστημα, από τις τυχόν αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συνέπειές του.

- 79 Συνεπώς, ουδεμία πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως δύναται να γίνει εν προκειμένω δεκτή εις βάρος της Επιτροπής.

— Μονομερής λύση των συμβάσεων και μονομερής μεταβολή της παραχωρηθείσας περιοχής πωλήσεων

- 80 Οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι ουδεμία έρευνα ήταν αναγκαία για να μπορέσει η Επιτροπή να εκτιμήσει το αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα του αναγνωρισθέντος στον αντιπροσωπευόμενο μονομερούς δικαιώματος να μεταβάλλει την παραχωρηθείσα περιοχή πωλήσεων και να λύει τις συμβάσεις για έκτακτους λόγους. Η Επιτροπή δεν συνήγαγε καμία συνέπεια από τον ισχυρισμό της Volkswagen ότι ουδέποτε λύθηκε εκτάκτως σύμβαση λόγω μη επιτεύξεως του κατωτάτου ποσοστού του στόχου πωλήσεων, ενώ ο ισχυρισμός αυτός αντικρούστηκε τουλάχιστον σε μία περίπτωση, πράγμα που, επί πλέον, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να λύθηκαν και άλλες συμβάσεις.

- 81 Από τη διατύπωση και μόνον του ισχυρισμού των προσφευγουσών προκύπτει ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στον αντιπροσωπευόμενο συστηματική χρήση των βαλλομένων όρων της συμβάσεως, των οποίων ο μη περιοριστικός του ανταγωνισμού χαρακτήρας απορρέει από το ίδιο το κείμενό τους.

- 82 Συνεπώς, δεν είναι σαφές ότι η Επιτροπή κακώς δεν προέβη σε πρόσθετες έρευνες για να προσδιορίσει το περιεχόμενο της επίμαχης ρήτηρας.

- 83 Επομένως, δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως όταν αποφάσισε να μη συνεχίσει άλλο την εξέταση των αιτιάσεων που

διατυπώθηκαν αρχικώς κατά των ρητρών που εξετάστηκαν πιο πάνω, ενώ, επί πλέον, η παρεμβαίνουσα δήλωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς να αντικρουστεί στο σημείο αυτό από τους προσφεύγοντες, ότι η σύμβαση προσχωρήσεως αντικαταστάθηκε εν τω μεταξύ από νέο κείμενο σύμφωνο με τον νέο κανονισμό.

84 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ανεπαρκής αιτιολογία των απορριπτικών αποφάσεων

85 Οι προσφεύγοντες προσάπτουν ακόμη στις απορριπτικές αποφάσεις έλλειψη αιτιολογίας σε ορισμένα σημεία.

86 Στο μέτρο που οι διασκορπισμένες αυτές αιτιάσεις μπορούν να χαρακτηριστούν ως πραγματικός λόγος ακυρώσεως, αρκεί να τονιστεί ότι, όπως προκύπτει από την εξέταση των δύο πρώτων λόγων ακυρώσεως, οι απορριπτικές αποφάσεις δεν στερούνται αιτιολογίας, πράγμα που θα εμπόδιζε τους μεν προσφεύγοντες να αμφισβητήσουν το βάσιμο των αποφάσεων αυτών, το δε Πρωτοδικείο να ελέγξει τη νομιμότητά τους.

87 Συνεπώς, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

88 Επομένως, τα ακυρωτικά αιτήματα στις υποθέσεις T-185/96, T-189/96 και T-190/96 πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Επί των αιτημάτων αποζημιώσεως (υποθέσεις T-189/96 και T-190/96)

- 89 Προς στήριξη του αιτήματός τους αποζημιώσεως, οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96 ισχυρίζονται στην ουσία ότι η Επιτροπή υπέπεσε έναντι αυτών σε βαρύ πταίσμα λόγω των πεπλανημένων νομικών και πραγματικών εκτιμήσεών της και της απορρίψεως της καταγγελίας τους.
- 90 Ελλείπει στοιχείων που αποδεικνύουν την έλλειψη νομιμότητας των απορριπτικών αποφάσεων και εφόσον οι προσφεύγοντες δεν προέβαλαν καμία χωριστή αιτίαση σχετικά με αυτή την έλλειψη νομιμότητας, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί εις βάρος της Επιτροπής κανένα πταίσμα δυνάμενο να επισύρει ευθύνη της Κοινότητας.
- 91 Επομένως, τα αιτήματα αποζημιώσεως στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96 πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.
- 92 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι δύο προσφυγές-αγωγές και η τρίτη προσφυγή πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 93 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Όμως, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, το Πρωτοδικείο μπορεί να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι. Τέλος, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων, ακόμη και όταν δεν είναι κράτος μέλος ή κοινοτικό όργανο, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

- 94 Από το ιστορικό της διαφοράς προκύπτει ότι η εκ βάθρων μεταβολή του προσανατολισμού της Επιτροπής μπορούσε να παροτρύνει τους προσφεύγοντες να της ζητήσουν να εξηγήσει ενώπιον του Πρωτοδικείου τους λόγους που την οδήγησαν να εγκαταλείψει την πρώτη της ανάλυση των όρων της συμβάσεως προσωχωρήσεως.
- 95 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγοντες πρέπει να επιβαρυνθούν μόνο με τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή στην υπόθεση T-185/96.**
- 2) Απορρίπτει το δεύτερο αίτημα των προσφυγών-αγωγών στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96 ως απαράδεκτο.**
- 3) Απορρίπτει κατά τα λοιπά τις προσφυγές-αγωγές στις υποθέσεις T-189/96 και T-190/96.**

4) Οι κύριοι διάδικοι και η παρεμβαίνουσα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Tiili

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιανουαρίου 1999.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

V. Tiili